gemeente tytsjerksteradiel

Riedsútstel

Ried	:	15 december 2022
Agindapunt	:	4
Status	:	Opiniërend
Program	:	Programma 6 – Sociaal Domein
Eardere behandeling	:	Presintaasje Iepen Poadium: 20 januari 2022
Portefúljehâlder	:	Mevr. C. de Pee
Amtner	:	Mevr. N. de Vries
Taheakke	:	1. Evaluatierapport 'Gewijzigde aanpak Kinderopvangtoeslagaffaire 2022'
Saak- en stiknûmer	:	Z2022-03302 / S2022-18936

Underwerp
Voortzetting gewijzigde aanpak Kinderopvangtoeslagaffaire

Koarte ynhâld
Het college heeft besloten de gewijzigde aanpak van de Kinderopvangtoeslagaffaire voort te zetten in 2023 met één ervaringsdeskundige. De Agendacommissie heeft verzocht om dit besluit opiniërend aan u voor te leggen.

Foech fan de ried / kolleezje
Bevoegdheid van het college.

Vraag aan de raad
Wilt u ons naar aanleiding van het evaluatierapport nog iets meegeven voor de voortzetting van de gewijzigde aanpak Kinderopvangtoeslagaffaire in 2023?

Taljochting
Op 27 januari 2022 heeft u besloten om tot 1 januari 2025 middelen beschikbaar te stellen voor twee ervaringsdeskundigen die (mogelijk) gedupeerden van de Kinderopvang-toeslagaffaire ondersteunen en begeleiden. De ervaringsdeskundigen hebben een dienstverband van 24 uur bij KEaRN. De reden om de ervaringsdeskundigen niet zelf in dienst te nemen is enerzijds het verloren gegane vertrouwen in de overheid en anderzijds willen wij de onafhankelijke positie van de ervaringsdeskundigen borgen. Achtkarspelen zet deze ervaringsdeskundigen ook in. De gemeenten delen de kosten.

Gewijzigde aanpak
Eind 2021 hebben wij geconstateerd dat onze aanpak niet effectief genoeg was en niet goed aansloot bij de problematiek/vraag omdat:

- Veel gedupeerden een sterk wantrouwen hebben richting de overheid waardoor zij een aanbod van de gemeente afwijzen. Zij willen niet opnieuw worden vermalen door de overheid. Schaamte speelt hierbij een grote rol. Zij zijn immers jarenlang weggezet als fraudeurs.
- Vragen en behoeften van gedupeerden reiken vaak verder dan ons beschikbare dienstverlening. Denk bijvoorbeeld aan het gidsen van gedupeerden door alle regelingen die de Belastingdienst heeft ingesteld.
- Er is behoefte aan erkenning en herkenning (lotgenotencontact).

Dit is de reden waarom wij de ondersteuning aan (mogelijk) gedupeerde inwoners op een andere manier hebben vormgeven.

Doel gewijzigde aanpak
Het doel van de gewijzigde aanpak is:
- Contact met zo veel mogelijk gedupeerden en de voor hen benodigde hulp organiseren.
- Het organiseren van lotgenotencontact met ruimte voor (h)erkenning en heling.
- Een kennisnetwerk op regionaal, provinciaal en landelijk niveau.
- Verbetering van de gemeentelijke dienstverlening. De ervaringsdeskundigen hebben een belangrijke signalerende en adviserende rol die bijdraagt aan de verbetering van de gemeentelijke dienstverlening.

Jaarlijkse evaluatie
Wij evalueren deze aanpak jaarlijks. Zo kunnen we beoordelen of deze vorm van dienstverlening aanslaat of dat er een andere aanpak nodig is. Het evaluatierapport 'Gewijzigde aanpak Kinderopvangtoeslagaffaire 2022' zit als bijlage bij dit voorstel.

Voorzetting gewijzigde aanpak
Wij hebben besloten de gewijzigde aanpak van de Kinderopvangtoeslagaffaire voort te zetten in 2023 met één ervaringsdeskundige. De redenen voor dit besluit zijn:

1. Evaluatie
Uit de evaluatie blijkt dat de gewijzigde aanpak onvoldoende tijd heeft gehad om zich te bewijzen wegens diverse aanloopproblemen. De evaluatieperiode is niet representatief omdat de ervaringsdeskundigen pas begin juni konden starten om contact te leggen met inwoners [1]. Daarnaast is eind juni één van de ervaringsdeskundigen wegens persoonlijke omstandigheden gestopt. Dit betekende dat de andere ervaringsdeskundige voor beide gemeenten contact moest leggen met inwoners die (mogelijk) gedupeerd zijn. Tot slot stonden in de zomervakantie de werkzaamheden op een laag pitje. Er is geen ruimte geweest om te starten met het organiseren van lotgenotencontact. Het is de afgelopen tijd wel gelukt om een breed kennisnetwerk op te bouwen. Voor de verbetering van de gemeentelijke dienstverlening is nog geen input. Wel geven vrijwel alle ouders aan dat zij geen vertrouwen in de gemeente hebben. Voor een nadere toelichting verwijzen wij u naar de bijlage bij het evaluatierapport.

2. Andere financieringsvorm
Wij zetten zogenaamde POK-middelen [2] in voor de bekostiging van de ervaringsdeskundigen. Kortgeleden werd bekend dat wij de kosten van de ervaringsdeskundigen kunnen opvoeren voor de Specifieke Uitkering Kinderopvangtoeslagaffaire (SPUK). De SPUK is een compensatieregeling van het Rijk voor de kosten die gemeenten maken voor de hersteloperatie toeslagenaffaire. Dit betekent dat de raad geen middelen beschikbaar hoeft te stellen voor de kosten van het dienstverband van de ervaringsdeskundige. Door de gewijzigde financiering hoeven we de gereserveerde POK-middelen voor 2023 en 2024 niet in te zetten. Dit verwerken we in een begrotingswijziging. Voor 2022 hebben wij de POK-middelen al ingezet, maar wij declareren de kosten voor 2022 bij het Rijk. Dit leidt tot een ontvangst in 2023. De ontvangen middelen worden toegevoegd aan het resultaat 2023.

---

[1] Zie voor een nadere toelichting het evaluatierapport.
[2] Naar aanleiding van de Parlementaire Ondervragingscommissie Kinderopvangtoeslag (POK) stelt het kabinet tot en met 2027 landelijk € 150 miljoen per jaar beschikbaar. Dit bedrag is onder ander bestemd voor het versterken van de gemeentelijke dienstverlening en ondersteuning aan mensen in kwetsbare posities. Deze middelen zijn vrij besteedbaar. Voor 2022 hebben wij een deel van deze middelen ingezet voor de bekostiging van de ervaringsdeskundigen.

3. Actuele ontwikkelingen
De uitvoering van onderstaande nieuwe regelingen kunnen we goed combineren met de gewijzigde aanpak.

a. *Kindregeling*
Kinderen tot 39 jaar van ouders die erkend gedupeerd zijn, krijgen een geldbedrag. Per leeftijdsgroep geldt er een ander bedrag. Net als bij de ouders, moeten de gemeenten deze kinderen hulp en ondersteuning bieden bij problemen op het gebied van financiën, wonen, werk, dagbesteding, gezondheid en gezinssituatie. Wij verwachten dat de uitvoering hiervan in november 2022 start.

b. *Ex-partner regeling*
Daarnaast is er een ex-partnerregeling in de maak. Deze regeling biedt een financiële tegemoetkoming aan ex-partners van gedupeerde ouders. Naast de financiële tegemoetkoming hebben de ex-partners ook recht op een schuldenaanpak en brede ondersteuning van de gemeente. De uitvoering van de ex-partnerregeling is gepland halverwege 2023.

Ook willen wij de aanpak in 2023 combineren met het onder de aandacht brengen van onze minimaregelingen.

4. Naijleffect
Het grootste gedeelte van onze inwoners is erkend gedupeerd. Zij hebben een schadevergoeding van € 30.000 ontvangen [3]. Van andere gemeenten horen wij dat in eerste instantie veel inwoners ook geen gebruik maken van het beschikbare ondersteuningsaanbod. Zij willen zich eerst zelf redden. Deze gemeenten zien een toename in de aanvragen om ondersteuning wanneer de inwoners hebben ingeteerd op de ontvangen € 30.000. Dit is een landelijk beeld. Wij verwachten dat dit zich ook gaat voordoen in onze gemeente.

5. Voldoende capaciteit
Één van de twee ervaringsdeskundigen is gestopt. Wij denken dat de inzet van één ervaringsdeskundige op dit moment voldoende is. Blijkt dat de werkzaamheden toenemen, dan kunnen we een urenuitbreiding overwegen of nog een ervaringsdeskundige werven.

Burgum, 22 november 2022

Het college van burgemeester en wethouders van Tytsjerksteradiel,

secretaris, burgemeester,

mevr. H.M. van Gils dhr. drs. L.J. Gebben

[3] Catshuisregeling